

مقاومت زنان کرمانشاه در برابر کشف حجاب

۲ تیر ۱۴۰۲ ساعت ۱۶:۴۸

اگر زن‌های رعیت اکراد چارقد بردارند عموم کردهای سلدوز به محلات کردستان خواهند کوچید، و زن‌های قره پاپاق هم که از صبح در صحرا مشغول کار و زراعت هستند، سربرهنه در مقابل آفتاب و باران نمی‌توانند کار بکنند و قادر به خریدن کلاه هم نیستند و هرگاه چارقدبرداری عملی شود از خانه بیرون نخواهند آمد

دو سند زیر به موضوع کشف حجاب در سال ۱۳۱۵ پرداخته‌اند. سندی که در ادامه می‌آید مقاومت اهالی کرمانشاه در برابر فشارهای شهربانی در مورد کشف حجاب را به خوبی نشان می‌دهد. بر اساس این سند «اکثر از بانوان آنجا سر و کله خود را به اشکال مختلف می‌پوشانند و قسمت دیگر با استعمال چارقد و روسری روی خود را مستور [می‌کنند]» در پایان این سند رضاخان شدیداً از شهربانی انتقاد و از آنها می‌خواهد که وظیفه خود را با قطعیت انجام دهند.

شماره ————— (وزارت جنگ)
 مورخه ۱۵/۴/۳۳ (ستاد ارتش)
 شعبه موزانت
 رکن

ضمیمه

پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی

راپرت

مفتخرأ به شرف عرض می‌رساند: راپرت تیپ مستقل کرمانشاه راجع به وضعیت رفع حجاب نسوان در کرمانشاهان حاکی است که بواسطه عدم مراقبت مأمورین مربوطه (حکومتی و شهربانی) موضوع رفع حجاب جریان نامطلوبی را به خود گرفته است. من جمله اکثر از بانوان آنجا سر و کله خود را به اشکال مختلفه می‌پوشانند و قسمت دیگر با استعمال چارقد و روسری روی خود را مستور و در معابر عمومی به شکل ناشایسته و مضحکی عبور و مرور می‌نمایند و خاتماً معروض داشته که چندین مرتبه این موضوع را به رئیس شهربانی و مأمورین مربوطه متذکر ولی تا حال توجهی به این قضیه نشده است.

از ستاد ارتش مراتب به وزارت داخله و اداره شهربانی اعلام گردید تا دستورات لازمه در این موضوع به مأمورین مربوطه صادر نمایند.

محض استحضار خاطر خطیر شاهانه راپرت گردید.

فرمودند: این غفلتی است که شهربانی کرده، سواد راپرت تیپ به شهربانی ارسال و گفته شود این وضعیت در تمام ولایات و حتی در مرکز معمول و از صورت اول بدتر شده است. اگر شهربانی به این امر اقدام نکند وظیفه کیست که اقدام نماید؟

۱۵/۴/۳۳

در سند دوم آمده است: «اگر زن‌های رعیت اکراد چارقد بردارند عموم کردهای سلدوز به محلات کردستان خواهند کوچید، و زن‌های قره پایاق هم که از صبح در صحرا مشغول کار و زراعت هستند، سربرهنه در مقابل آفتاب و باران نمی‌توانند کار بکنند و قادر به خریدن کلاه هم نیستند و هرگاه چارقدبرداری عملی شود از خانه بیرون نخواهند آمد» پاسخ رضاخان به این موضوع ماهیت غربی و کاملاً تقلیدی کشف حجاب را نشان می‌دهد: «بدیهی است در صحرا زیر آفتاب وقتی که کار می‌کنند، در اروپا هم که باشد لابد یک پوششی از پارچه روی سر آنها خواهد بود» طرح سوال رضاخان نشان می‌دهد که وی مضحک بودن استدلالش را درک کرده است.

وزارت جنگ ستاد ارتش

ردیف: .....
تاریخ: .....
شماره: .....

شماره: .....
تاریخ: .....
محل: .....
موضوع: .....

جنگ، هیئت بدین منشی

دادت

فرماندهی کل ارتش
وزارت جنگ
وزارت خاور و
وزارت راه و
وزارت پست و
وزارت مخابرات
وزارت فرهنگ
وزارت معارف
وزارت صنایع
وزارت بازرگانی
وزارت امور خارجه
وزارت عدالت
وزارت دادگستری
وزارت محامیان
وزارت امور عوام
وزارت اسباب
وزارت آب و برق
وزارت راه و ترابری
وزارت نیرو
وزارت صنایع و معادن
وزارت نفت
وزارت هوا و فضا
وزارت اطلاعات
وزارت تبلیغات
وزارت ورزش و جوانان
وزارت رفاه اجتماعی
وزارت بهداشت و درمان
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
وزارت امور اقتصادی و دارایی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
وزارت سرمایه‌گذاری و صنایع کوچک
وزارت مسکن و شهرسازی
وزارت گردشگری و صنایع دستی
وزارت فرهنگ، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
وزارت بهنجاری و امور خانواده
وزارت امور زنان و خانواده
وزارت امور اطفال و نوجوانان

شماره: .....
تاریخ: .....
محل: .....
موضوع: .....

توضیحات: .....
امضاء: .....
مهر: .....

پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی

راپرت

مفتخرأ به شرف عرض می‌رساند: راپرت نایب‌الحکومه سلدوز به وزارت داخله حاکی است که: ربع دهات سلدوز کردنشین و مابقی ایل قره‌باپاق و از اطراف جمع شده‌اند و کردهای دهات نشین از اول چادر نداشته و لباس زنانه کردی دارند. و ایل قره‌باپاق چادر داشته و مجلس به لباس ایلاتی خود هستند و در دهات سلدوز زنها فقط چادر را برداشته و قدرت تجدید لباس تازه ندارند. و در موضوع چارقد نیز آنهایی که رعیت کرد هستند چارقد برداشتن را یکی از کارهای قبیح می‌دانند و در محالات آن حدود نیز هنوز مردها کاملاً متحدالشکل نشده و فقط در موقع مسافرت تغییر لباس می‌دهند و در محل خود به همان لباس کردی سابق مجلس می‌باشند. در این صورت اگر زنهای رعیت اگر چارقد بردارند عموم کردهای سلدوز به محالات کردستان خواهند کوچید. و زنهای قره‌باپاق هم که از صبح در صحرا مشغول کار و زراعت هستند. سر برهنه در مقابل آفتاب و باران نمی‌توانند کار بکنند و قادر به خریدن کلاه هم نیستند و هر گاه چارقد برداری عملی شود از خانه خود بیرون نخواهند آمد.

محض استحضار خاطر خطیر شاهانه راپرت گردید.

فرمودند: زنها باید چادر نداشته باشند و با لباس معمولی خود باشند و باید کلاهی و عصاه‌ها کم کم به کلی موقوف شود. و در شهرها بیشتر باید توجه داشته باشند. و بدیهی است در صحرا زیر آفتاب وقتی که کار می‌کنند، در اروپا هم که باشد لابد یک پوششی از پارچه روی سر آنها خواهد بود. ۱۵/۳/۲۰

مرکز بررسی اسناد تاریخی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۹۲۴۵/مقاومت-کرمانشاه-زنان-مقاومت-۴۹۲۴۵>